

več šol z manj razredi. Voditelj bo imel lahko pregled in ne bo samo vodja.

Resolucija se soglasno sprejme.

Peta resolucija zaradi kvalifikacij učiteljstva po literarni delavnosti, uspehov na različnih poljih, gmotnih razmer in dobre volje posameznikov se ne sprejme, ker je po mnenju predsednika to bolj interna stvar,* pač pa šesta: »Na dopoldan naj se prenese kar največ učnih ur, popoldan bodi pa prost.«

Nadučitelj Črnagoj dostavi, da je z višjim dovoljenjem uvedel na svoji šoli na Barju na imenovani način pouk ter da je tako zanj, da si drugačnega nikakor ne želi. Otroci so veliko poslušnejši, izpade čakanje od dopoldanskega na popoldanski pouk in izogne se poleti neznosni vročini.

Sedma resolucija: »Hospitacije naj bodo prostovoljne«, osma: »Radovoljke naj bodo za uspehe same odgovorne« in deveta: »V Ljubljani se ustanovi po ena slovenska deška in deklška meščanska šola, kateri pa vzdržuj dežela, kakor bo v Postojni,« se sprejmo.

O tem »Ali naj se uvedejo konference staršev in učiteljev in kako naj se iste vrše?« poroča učitelj Jak. Pretnar.

Konferenca se z veliko večino izreče zoper take konference, kar predsednik jako obžaluje.**)

»O podrobnem učnem načrtu za petje na ljubljanskih osemrazrednicah« poroča učitelj Jos. Pavčič:

Za podrobni načrt učni treba je več časa kot samo dva meseca. Podaja samo nekako podlago, na kateri bi se izdelal podrobni učni načrt.

Učitelj Likar poseže vmes, češ, da je za preosnovno petja treba najmanj časa enega leta in mnogo izkušenj. Tudi ni za to, da bi se petje po notah začelo že s 5. razredom, temuč naj se začne šele s 6. letom.

Njegovega predloga konferenca ne odobri, pač pa poročevalčev referat, s katerim se petje po notah začne že s 5. razredom.

O predmetu »Pismeno seštevanje v 3., 4. in 5. razredu« poročata učiteljica Milica Prosenec in Fr. Gale. Zadnji stavi predlog: »V 3. in 4. razredu seštevaj tako, da sumando glasno prištevaš, v 5. pa ga izpuščaš, t. j. v 3. in 4. razredu $7 + 2 = 9 + 3 = 12$ v petem pa 7. 9. 12.

Ravnatelj Črnivec je nasprotnega mnenja. Ljudska šola nima naloge izvajati nikakih hitrih, a površnih računarjev, ampak vzgajati mora temeljite računarje. Kdor se hoče v hitrem seštevanju izuriti, ga bo izurila že v praktičnem življenju potreba sama. V ljudski šoli naj se torej sumand vedno glasno prišteva.

Sploh je zoper vsako novotarijo, ki ni nič drugega, kot neka nova okova. Stavi za to predlog: »Učitelju se pusti na prosto voljo, je li učencem sumand prištevati ali izpuščati.«

Predlog učitelja Galeta konferenca soglasno zavrne.

»O pismenem odštevanju v 3. in 4. razredu« poroča učitelj Wider. Po njegovem predlogu naj bi se odštevalo: od 5 do $8 = 3$. O tem se otvori debata, katere se

*) Če je nadzornik objektiven, je ta resolucija nepotrebna, če pa isti sodi učiteljstvo po svojem duševnem razpoloženju, je pa potrebna. Uredn.

**) Učiteljstvo v principu ni zoper take konference, ne mara jih pa samo zaradi tega ne, ker bi kakor hospitacije dobile pod sedanjimi razmerami takoj uradno lice. Uredn.

udeležu nadučitelj Črnagoj, učitelja Pretnar in Likar ter vodja gluhonemnice Primožič. Ravnatelj Črnivec pritrjuje Likarju, naj ostane pri stari metodi: $5 + 3 = 8$, češ, tako odštevaajo na gimnaziji, na realki, v slovenskem in nemškem jeziku. Ako bi v tem kako novotarijo uvedli, jo gotovo imenovani zavodi ne sprejmejo in če ni povsod isto, nima nikakega pomena.

Predlog ravnatelja Črnivca in učitelja Likarja konferenca soglasno sprejme.

Poročilo učitelja Bernota »O enotni slovniški terminologiji in definicijah besednih plemen ter stavkovih členov« konferenca z odobrenjem vzame na znanje.

S to točko so končana poročila, za katera predsednik referente toplo zahvali.

Izbor uč. knjig in beril za leto 1904/5. Sprejmo se nasvetovane knjige. O tej stvari bo c. kr. mestni šolski svet podal posebno poročilo c. kr. deželnem šolskem svetu.

Predsednik graja, da so na šolah iste kategorije uvedene različne učne knjige, kar je proti obstoječim zakonitim določilom.

Voditelji naj se tekom leta sporazumejo ter uvedejo naj se po vseh istovrstnih šolah s prihodnjim šolskim letom enake knjige.

Zdaj poroča knjižični načelnik nadučitelj Dimnik.

Poročilo in nasveti se odobre, za pregledovalca računa pa imenuje predsednik učitelja Gärtnerja in Marolta, ki izjavita, da je račun popolnoma v redu.

Nato se izvolijo trije člani knjižničnega odbora za upravno dobo 1904/5, in sicer gg. Dimnik Jakob, Furlan Jakob, Sadar Vendelin. V stalni odbor so bili izvoljeni gg. Režek Juraj, Gabršek Franc, Marout Marija in Likar Janko.

16. točka »Samostalni predlogi« odpade, ker ni nobenega.

Predsednik sklene konferencijo tako-le:

Slišali ste iz ust poročevalca Dimnika, koliko je napredovalo ljubljansko šolstvo zadnjih 35 let, odkar je v veljavi novi šolski zakon, v deželnem stolnem mestu. A ne samo v Ljubljani, tudi na kmetih, ne samo pri nas, ampak po vsi širni Avstriji napreduje šolstvo, tako da lahko rečemo o njem s slovenskim pesnikom: »En zarod vstaja — preroben ves nov!« Kjer se zbira učiteljstvo, se z veseljem in navdušenjem spominja tistega, ki je z novim šolskim zakonom dal šolstvu novo podstavo, tistega, ki je glavni zaščitnik šolstva, to je našega presvetlega cesarja, ki mu na čast zakličimo 3 krat »Slava!«

Učiteljstvo se patrijotično odzove predsednikovemu pozivu in sklepom navdušeno zapoje cesarsko pesem.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Postojnsko učiteljsko društvo je imelo svoj redni občni zbor dne 2. avgusta t. l. v Št. Petru, in sicer letos zadnjič v počitnicah. Po novih pravilih bomo poslej zborovali med šolskim letom, kar bo gotovo mnogo priličneje, zakaj precej tovarišev in tovarišic, ki smo jih pričakovali, ni bilo navzočih: prvih ne, ker so morali uprav isti dan obleči cesarsko suktnjo, druge pa so že odšle k svojim staršem na vesele počitke. Vzlic temu se je nas zbralo 22 pravih članov ter 3 učiteljske soproge in 1 učiteljica iz logaškega okraja kot gostje. Naš častni član in ustanovitelj društva gospod

J. Dimnik, nadučitelj v Ljubljani, pa nas je prav presrečno pozdravil brzozavnim potom, za kar se mu je društvo istim potom zahvalilo ter mu obenem čestitalo k njegovemu 25letnemu službenemu jubileju. — Točno ob 10. uri dop. otvori društveni predsednik g. D. Česnik zborovanje, presrečno pozdravi vse navzočnike, zlasti vrle Vipavce, ki se niso strašili daljnje poti in stroškov, se spomni umrlega člana g. Fr. Grosa, bivšega učitelja v Matenji vasi in g. R. Šebra, tiskarja v Postojni, ki je bil ves čas društvenega občanka njega podporni član. Nadalje bodri tovariše k vztrajnemu in vestnemu izpolnjevanju svojih dolžnosti, ker le na ta način bomo resnično svobodni in svobodna bo tudi naša ljubljanka — šola. Nato podeli besedo tajniku g. R. Horvatu. Iz njegovega poročila doznavamo, da je imelo naše društvo 3 častne, 63 rednih in 5 podpornih članov. Zborovanji sta bili — kakor na Kranjskem sploh tudi drugače ni mogoče — le dve, to je 1 redni in 1 izredni občni zbor, poleg tega je pa imel odbor še 4 seje. Po odborovi inicijativi se je sestavil v Postojni posebni pripravljalni odbor, ki je imel nalogo skrbeti za dostojen sprejem skupščinarjev »Zavezze« v Postojni. Ta odbor je častno izvršil svojo nalogo, zato se istemu izreka za njegov veliki trud najtopleja zahvala in priznanje. V tem letu so se dalje izvolili za naš šol. okraj štirje poverjeniki za »Zavezine« liste; ti gg. so Horvat, Juvanec, Skala in gdč. B. Bizañl. Sklenilo se je, da pri prihodnjem občnem zboru poročajo o svojem delovanju. G. Horvat se je mogel že zdaj pohvaliti, da je pridobil 4 učiteljice kot nove naročnice »U. Tov.« Le tako naprej, zlasti poverjeniki v večjih krajih, da se pridobijo za naročnike tudi neučitelji,* po znanem pregovoru: kamen do kamena . . . Poročilo tajnikovo se je odobrjuje vzelo na znanje. — Za njim poroča blagajnik g. A. Skala o denarnem stanju našega društva. Iz njegovega poročila doznavamo, da je to stanje jako ugodno, zato se sklene, takoj naročiti prav lep nagrobni spomenik rajnkemu g. Grosu. Blagajnikovo poročilo se potem po pregledu in potrditvi računov s pohvalo odobri.

Na to je sledila najzanimivejša točka dnevnega reda: referat nadučitelja R. Horvata »O risanju po naravi v ljudski šoli«. Njegovo skrbno sestavljeno, obširno poročilo je jako ugajalo in so se končno sprejele naslednje teze, ki pa veljajo le za šole s šestletnim obiskom: 1.) risanje po naravi se uvede v ljudske šole; 2.) otroci se vadijo risati po naravi take predmete, ki so ploščnati in se morejo pritrditi obesiti ali postaviti ob šolsko tablo, da jih obenem vsi otroci enake opažujejo; 3.) okroglasta ali valjasta telesa se rišejo v prerezu; 4.) predmeti, ki jih je možno le s perspektivo dobro narisati, naj se rišejo v najvišjem oddelku, ozir. razredu, toda le na takih šolah, kjer sta odločeni za ris. najmanj po 2 uri na teden in 5.) se prebarvajo prav tako v najvišjem oddelku razne cvetice, listi in sadje z barvastimi svinčniki. Učitelj naj večinoma ne predrisava na tablo, ampak dobro obravnavaj dotični predmet in otroci naj ga potem rišejo najprej na makulturni papir. Da se pa zadosti staremu a resničnemu pregovoru: srednja pot — najboljša pot, naj se tudi poslej vadi risati razne meandre, ornamente in okraske, in sicer to s praktičnega ter estetiškega stališča. Pri tem pa omenjamo neke prav umestne opomnje tovariša D. Česnika, ki je rekel takole: »Varujmo se vsakega prenačljivanja in pretiravanja pri tej izpremambi — namreč v risanju po naravi — da se ne zgodi tako kakor pri pokončni pisavi. Tudi ta se je v začetku prav dobro sponašala, ker so se učitelji zanjo zavzemali in jo vadili z vso vnemo. Ko pa je minil prvi »ogjenj«, so se pokazali veliki nedostatki te pisave. Varujmo se pa zlasti prevelikega pripravljanja za risanje po naravi, da ne zanemarimo s tem priprave za druge mnogo bolj važne in potrebne učne predmete.« Previdnost je torej priporočal naš tovariš in z zadoščenjem konstatujem, da se je v tem slučaju ravnala tudi naša višja šolska oblast po ravnokar navedenem nasvetu, zakaj da se preizkusi nova učna pot v risarskem pouku, ni kratkomalo zaukazala vsem učiteljem tako poučevati, temveč nadzorniki so izbrali neka-

* To bi bilo jako želeli. Le iz našega glasila bodo čuli naši prijatelji pravi in resnični glas o naših težnjah in bojih! Uredn.

tere boljše risarje-učitelje, ki bodo v prihodnjem šolskem letu preizkušali to metodo ter o svojih poizkusih in opazovanjih poročali koncem leta.

Pri točki »volitve« se je izvolil per acclamationem dosedanji odbor, le namesto iz okraja odislega nadučitelja g. A. Korbarja smo izvoli g. F. Mercino.

Novi odbor se je po občnem zboru takoj konstituiral ter obstoji iz naslednjih gg.: Drag. Česnik, predsednik, F. Mercina, podpredsednik, R. Horvat, tajnik, gdč. M. Dovgan, tajnik »a namestnica, A. Skala, blagajnik, F. Juvanec, pevodja in F. Verbič, njegov namestnik. — Končno sta bila sprejeta še dva samostalna nasveta: 1.) odbor deluj na to, da se zakonito uvedejo dvomesečne počitnice, ki naj bi trajale od 15. julija do 15. septembra in 2.) v vročih poletnih dneh prenesi se ves pouk na dopoldne. Oba nasveta sta se utemeljevala s tem, da bi bila taka izprememba v korist šolstvu in učiteljstvu.

S tem je bil končan obširni dnevni red, in predsednik sklene občni zbor ob pol 1 uri s Slava-klici presvetlemu cesarju, ki mu je navdušeno pritrnilo vse zbrano učiteljstvo.

Književnost in umetnost.

Šestdesetletnica Vatroslava Holza. Dne 1. t. m. je praznoval naš slovenski pisatelj, potopisec in umetniški kritik, g. Vatroslav Holz, šestdesetletnico svojega rojstva. Pravkar izhaja v »Slovanu« njegova autobiografija pod naslovom »Roman umetniškega samouka«. Holz je bil in je še danes plodovit sotrudnik bivše »Zore«, »Ljublj. Zvona«, »Slovana« »Slovenskega Naroda«, »Edinosti« in našega lista. Širom slovenske domovine znan, je tudi iskren prijatelj naprednega slovenskega učiteljstva. Udeležil se je skoro vsakega »Zavezinega« zborovanja. Kot človeka in pisatelja ga dičite dve lepi lastnosti: dobrosrčnost in humor. Vrlemu rodoljubu in odkritosrčnemu svojem prijatelju kličemo tudi mi: Bog daj še mnogo zdravih in veselih let!

Metodika za vjeronauk u nižim pučkim školama. Napisao F. Heffler, vjeroučitelj. — Zagreb 1903. Naklada »Kršćanske škole«, tisk A. Scholza. — To izborna knjigo priporočamo politikujočim prečastitim gospodom katehetom. Naj vsaj za toliko časa opuste osebno napadanje v »Slovincu«, dokler te lepe knjige temeljito ne preštudirajo!

Pobjeda psihološke metode. Priredio F. Heffler. Zagreb. 1904. Naklada »Kršć. škole«, tisk C. Albrechta. — Tudi tu sem sodi naša gorenja opazka.

Knjižnica za mladino. Prihodnji zvezek »Knjižnice za mladino« izide o Božiču. Razne zapreke so krive, da ne more iziti prej. Dotlej bo nemara razprodane tudi nekoliko velike zaloge. V prihodnjem zvezku bo priobčena daljša povest »Milutin Oblakar«, ki jo je priredil za slovensko mladino tovariš nadučitelj Janko Leban. — Toliko v pojasnilo in v odgovor vsem tistim, ki nas povprašujejo, kaj je s »Knjižnico za mladino.«

Vestnik.

Učiteljski konvikt. G. Anton Skala, nadučitelj v Vipavi, je nabral pri zborovanju »Postojinskega okr. učiteljskega društva«, dne 2. t. m. v Št. Petru 17 K 40 h; g. J. Lampret, lastnik tiskarne in založnik šolskih tiskovin v Kranju 20 K*); g. Tomo Petrovec, nadučitelj v Polhovem gradu 1 K; g. Štefan Primožič, ravnatelj gluhošemnice, 60 h. Živil daro valci in nasledniki!

* Pri tej priliki opozarjamo sl. šolska vodstva in krajne šolske svete, da se pri naročevanju šolskih tiskovin ozirajo na J. Lampreta v Kranju in R. Šeberja v Postojni. Razen »Narodne Tiskarne« podpirata edinole ti dve tiskarni »učiteljski konvikt«. Zato: »Svoji k svojim!« Uredn.